

Hänvisning
RP 72/2025 rd

Riksdagens grundlagsutskott

PeV@eduskunta.fi

Kontaktperson
Michaela Slotte
Anni Savolainen

Ärende

Utlåtande om regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av värnpliktslagen och lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor

Begäran om utlåtande

Riksdagens grundlagsutskott har begärt Ålands landskapsregerings utlåtande om regeringens proposition till riksdagen om lagar om ändring av värnpliktslagen och lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor.

Bakgrund

Landskapsregeringen har tidigare varit delaktig i beredningen och lämnat två utlåtanden. Ett utlåtande den 9 april 2025 (ÅLR 2025/771) och ett utlåtande den 18 november 2025 (ÅLR 2025/7350) till utkastet för propositionen. I dessa utlåtanden konstaterades att förslaget är positivt för den enskilda individen, då det ökar valfriheten genom att ge möjlighet att göra värnplikt för den som vill det och den som tänker sig en sådan yrkeskarriär där fullgjord värnplikt är en förutsättning. Landskapsregeringen konstaterade vidare att åländska män utan den föreslagna ändringen kommer att uteslutas från att frivilligt göra värnplikt då det nu rådande läget inte kan fortgå på grund av uppdagade juridiska brister. Därtill konstaterade landskapsregeringen att förslaget inte har några konsekvenser för den åländska demilitariseringen och neutraliseringen, eller bestämmelsen i 12 § självstyrelselagen om befrielse från värnplikt.

Landskapsregeringens utlåtande

Landskapsregeringen framförde även i sina tidigare yttranden att det ur propositionen tydligt bör framgå att bestämmelserna i denna lag på inget sätt påverkar självstyrelsens bestämmelser som ålänningars grundläggande rätt till befrielse från värnplikt, utan enbart tydliggör rättigheter och skyldigheter för den som frivilligt väljer att genomföra värnplikten. Därtill framförde landskapsregeringen att det tydligare bör framgå av motiveringarna att man genom rikslag inte kan avvika från självstyrelselagen på ett annat sätt än vad som bestäms i 69 § självstyrelselagen.

I avsnittet för remissvar (rubrik 6) noterar Försvarsministeriet landskapsregeringens synpunkter men anser inte att det är nödvändigt att tydliggöra frågorna ytterligare då befrielsen enligt 12 § i självstyrelselagen gäller fullgörande av värnplikt och inte är en egentlig befrielse från värnplikt, samt att en utförlig behandling av frågan görs tidigare i propositionen. Försvarsministeriet konstaterar vidare att ett tillägg med ett tydliggörande av att rikslag inte får avvika från självstyrelselagen annat än vad som föreskrivs i 69 § i självstyrelselagen inte heller är nödvändigt då en ändring av självstyrelselagen för Åland inte behandlas i propositionen. Landskapsregeringen konstaterar att det oberoende av hur propositionen utformats är klart att propositionen inte kan innehålla bestämmelser som avviker från självstyrelselagens bestämmelser i 12 § om befrielse från värnplikt.

Landskapsregeringen kan vidare konstatera att de ändringar som gjorts i propositionen sedan landskapsregeringen yttrade sig inte står i strid med bestämmelserna i självstyrelselagen och ålänningars grundläggande rätt till befrielse från värnplikt.

Landskapsregeringen konstaterar avslutningsvis att inga ytterligare synpunkter föreligger utöver det som i tidigare utlåtanden konstaterats.

Minister

Ingrid Zetterman

Rättssakkunnig

Anni Savolainen